

VLAAMS PARLEMENT

ZITTING 1995-1996

21 JUNI 1996

ONTWERP VAN DECREET

**tot vervanging van de artikelen 6 tot en met 6ter van de wet van 29 mei 1959
tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving,
tot opheffing van artikel 6quater van dezelfde wet en tot wijziging van artikel 5
van het decreet van 17 juli 1991 betreffende inspectie en pedagogische begeleidingsdiensten**

ADDENDUM

Advies van de Vlaamse Onderwijsraad

Vlaamse Onderwijsraad
Leuvenseplein 4
1000 Brussel

Algemene Raad
31 mei 1996
AR/RHE/ADV/009

Advies m.b.t. de definities i.v.m. eindtermen-ontwikkelingsdoelen

Met uitzondering van de passages waar vermeld wordt dat er geen overeenstemming was, werd dit advies aangenomen bij eenparigheid van stemmen in de Algemene Raad van 31 mei 1996 in aanwezigheid van 28 stemgerechtigde leden, vanwie 3 leden zich onthielden.

1 Doelen en inhouden

1.1 Eindtermen in het gewoon onderwijs

Leergebied- of vakgebonden eindtermen zijn minimumdoelen die de overheid noodzakelijk(*) en bereikbaar¹⁾ acht voor een bepaalde leerlingenpopulatie²⁾ in Vlaanderen. Met "minimumdoelen" wordt bedoeld: enerzijds een minimum aan kennis, inzichten en vaardigheden die alle leerlingen van een leerlingenpopulatie verwerven tijdens het leerproces en anderzijds een minimum aan attitudes die de school nastreeft bij de leerlingen.

Leergebied- of vakoverschrijdende eindtermen zijn minimumdoelen die de overheid noodzakelijk(*) en bereikbaar¹⁾ acht voor een bepaalde leerlingenpopulatie²⁾ in Vlaanderen. Met "minimumdoelen" wordt bedoeld: een minimum aan kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes die de school nastreeft bij de leerlingen. Leergebied- of vakoverschrijdende eindtermen zijn doelen die niet specifiek behoren tot een leer- of vakgebied maar onder meer door middel van meerdere vakken/leergebieden of onderwijsprojecten kunnen worden gerealiseerd.

(*) *De vervanging van "wenselijk" door "noodzakelijk" werd aangenomen met 10 voor; 8 tegen en 8 onthoudingen.*

Voor het *lager onderwijs* worden eindtermen vastgelegd.

Voor het *voltijds secundair onderwijs* worden eindtermen vastgelegd voor de basisvorming van de A-stroom van de eerste graad (eerste leerjaar A en tweede leerjaar) en van elke onderwijsvorm vanaf de tweede graad (ASO, BSO, KSO, TSO), telkens per graad. Bovendien kunnen in het secundair onderwijs de eindtermen aan-

¹⁾ Als norm om de bereikbaarheid van een eindterm te beoordelen geldt dat de eindterm bereikbaar is voor 75% van de leerlingen van de betrokken leerlingengroep. Deze norm is een beoordelingsnorm - naast andere - voor de deugdelijkheid van een concrete eindterm en heeft geen enkel verband met de kwaliteitsbeoordeling van een afzonderlijke school door de inspectie.

²⁾ Het begrip leerlingenpopulatie houdt de notie van niveau- en graadbetrokkenheid van de groep van leerlingen in.

AR/RHE/ADV/009 - Z.

vullend gespecificeerd worden rekening houdend met het fundamenteel gedeelte van de optie.

Voor het *volwassenenonderwijs* worden eindtermen vastgelegd per cyclus, desgevallend kunnen zij per finaliteit of optie worden gespecificeerd.

1.2 Ontwikkelingsdoelen in het gewoon onderwijs

Ontwikkelingsdoelen in het gewoon onderwijs zijn doelen op het vlak van kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes die de overheid minimaal wenselijk acht en die de school aan alle leerlingen van een bepaalde leerlingenpopulatie moet aanbieden. De school streeft de ontwikkelingsdoelen bij zoveel mogelijk leerlingen na gedurende het leerproces.

In het gewoon onderwijs zijn er ontwikkelingsdoelen voor het kleuteronderwijs en voor de basisvorming in de B-stroom van de eerste graad (eerste leerjaar B en het beroepsvoorbereidend leerjaar) van het secundair onderwijs.

Ontwikkelingsdoelen in de B-stroom van de eerste graad worden ingedeeld in vakgebonden en vakoverschrijdende ontwikkelingsdoelen. Vakoverschrijdende ontwikkelingsdoelen zijn doelen die niet specifiek behoren tot één vakgebied maar die onder meer via meerdere vakken of via onderwijsprojecten kunnen worden aangeboden.

1.3 Ontwikkelingsdoelen in het buitengewoon onderwijs

Ontwikkelingsdoelen in het buitengewoon onderwijs zijn doelen op het vlak van kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes die de overheid wenselijk acht voor zoveel mogelijk leerlingen van een leerlingenpopulatie. In samenspraak met het PMS-centrum en zo mogelijk in overleg met de ouders en eventueel met andere betrokkenen, kiest de school de ontwikkelingsdoelen die aan individuele leerlingen of groepen leerlingen worden aangeboden en uitdrukkelijk worden nagestreefd.

Er worden in het buitengewoon onderwijs ontwikkelingsdoelen vastgelegd per type (buitengewoon basisonderwijs) en per opleidingsvorm en/of per type (buitengewoon secundair onderwijs). Voor bepaalde types en opleidingsvormen in het buitengewoon onderwijs kunnen de eindtermen en/of de ontwikkelingsdoelen van het overeenstemmende niveau van het gewoon onderwijs worden overgenomen als ontwikkelingsdoelen.

2 Instrumenten

2.1 Het leerplan in het gewoon onderwijs

Een leerplan is een document, afgestemd op een bepaalde leerlingenpopulatie waarin de doelen, de inhoud en de onderwijsaanpak voor één of meer leergebieden, vakken of vakgebieden geformuleerd zijn. Een leerplan bevat doelen die de I.M. formuleert vanuit een eigen opvoedingsproject in het algemeen of de visie op het leergebied, vak of vakgebied in het bijzonder. In een leerplan zijn - voor zover eindtermen of ontwikkelingsdoelen zijn uitgevaardigd - op een herkenbare wijze de vak- en leergebiedgebonden eindtermen of ontwikkelingsdoelen verwerkt.

Leergebied- of vakoverschrijdende eindtermen kunnen door de inrichtende macht als doel opgenomen zijn in het leerplan. Een leerplan wordt door de overheid goedgekeurd op basis van welomschreven criteria.

De erin opgenomen elementen uit het opvoedingsproject en de aanbevelingen inzake de onderwijsaanpak zoals didactische en methodologische oriënteringspunten, de leermiddelen, de evaluatie, de bibliografie en ook de verdiepings- en uitbreidingsdoelen met het oog op differentiatie worden ter informatie meegestuurd maar maken geen voorwerp uit van goedkeuring door de overheid.³⁾

2.2 Het handelingsplan in het buitengewoon onderwijs

Het handelingsplan is een geheel van documenten dat een pedagogisch-didactische planning bevat voor één of meerdere leerlingen. Het handelingsplan legt o.m. de keuze aan ontwikkelingsdoelen vast die de klasseraad, in opdracht van de inrichtende macht, wil nastreven voor één of meerdere leerlingen.

In een handelingsplan worden bovendien de verschillende elementen van het pedagogisch-didactisch handelen weergegeven o.a. de beginsituatie aan de hand van een diagnose, leerdoelen, leerinhouden, methodes, evaluatie, rapportering en bijsturing. Het handelingsplan kan ook weergeven hoe het multidisciplinair teamwerk gepland wordt en hoe de sociale, psychologische, medische en paramedische hulpverlening geïntegreerd wordt in het onderwijs- en opvoedingsaanbod.

³⁾ zie ook advies van de Algemene Raad over de criteria voor goedkeuring van de leerplannen van 19 september 1995.

3 De controle op eindtermen en ontwikkelingsdoelen

3.1 De controle door de overheid op het realiseren van de eindtermen

De leergebied-/vakgebonden eindtermen moeten op een herkenbare manier in de leerplannen verwerkt zijn. Dit is een van de criteria waarop de goedkeuring van leerplannen gebaseerd is. De school heeft de opdracht de goedgekeurde leerplannen met zoveel mogelijk leerlingen te realiseren. Attitudes zijn evenwel altijd na te streven maar het effect ervan op de leerlingen kan niet gemeten worden. Bij haar controle-opdracht, overeenkomstig het decreet van 17 juli 1991, zal de inspectie aan de hand van een schooldoorlichting onderzoeken of de school die opdracht uitvoert.

De controle door de inspectie vertrekt vanuit het goedgekeurd gedeelte van leerplannen. Immers het toezien op de realisatie van een goedgekeurd leerplan impliceert het toezicht op de realisatie van erin opgenomen leergebied/vakgebonden eindtermen.

Deze controle kan zowel retrospectief als prospectief (kan het leerplan in de resterende tijd nog gerealiseerd worden ?) gebeuren aan de hand van objectieve gegevens. Een grondige analyse van het evaluatiesysteem, leerlingenagenda's, leerlingennotities, vormen van zelfstandig werk, leerlingenbesprekingen e.d. zal duidelijk maken of de eindtermen bij het einde van de betrokken graad of niveau gerealiseerd worden. Onder meer de evenwichtige weerspiegeling van het leerplan in het evaluatiesysteem moet waarborgen geven met betrekking tot het realiseren van de eindtermen.

Voor de leergebied-/vakoverschrijdende eindtermen moet de school kunnen aantonen dat zij hieraan met een eigen planning werkt. De effecten ervan op de leerlingen maken geen deel uit van het inspectie-onderzoek. De inspectie houdt rekening met de volgende criteria :

- * de school heeft een expliciete visie op de leergebied-/vakoverschrijdende eindtermen,
- * deze visie staat neergeschreven
- * de leraars zijn vertrouwd met deze visie
- * alle participanten zijn ingelicht over deze visie.

De controle door de inspectie op de leergebied-/vakoverschrijdende eindtermen kan in de loop van het lager onderwijs of in de loop van de graad voor het secundair onderwijs gebeuren.

3.2 De controle door de overheid op het nastreven van de ontwikkelingsdoelen in het gewoon onderwijs

3.2.1 De controle door de overheid op het nastreven van de ontwikkelingsdoelen in het kleuteronderwijs

De ontwikkelingsdoelen moeten op een herkenbare manier in de leerplannen verwerkt zijn. Dit is een van de criteria waarop de goedkeuring van de leerplannen gebaseerd is. De school heeft de opdracht deze goedgekeurde leerplannen toe te passen. Dit houdt in dat de school de in de leerplannen opgenomen ontwikkelingsdoelen bij zoveel mogelijk leerlingen nastreeft. Bij haar controle-opdracht, overeenkomstig het decreet van 17 juli 1991, zal de inspectie onderzoeken of de school die opdracht uitvoert. De effecten hiervan op de leerling maken als zodanig geen voorwerp uit van het onderzoek door de inspectie.

3.2.2 De controle door de overheid op het nastreven van de ontwikkelingsdoelen in het gewoon secundair onderwijs

De vakgebonden ontwikkelingsdoelen moeten op een herkenbare manier in de leerplannen verwerkt zijn. Dit is een van de criteria waarop de goedkeuring van de leerplannen gebaseerd is. De school heeft de opdracht deze goedgekeurde leerplannen toe te passen. Dit houdt in dat de school de in de leerplannen opgenomen ontwikkelingsdoelen bij elke leerling nastreeft. Bij haar controle-opdracht, overeenkomstig het decreet van 17 juli 1991, zal de inspectie onderzoeken of de school die opdracht uitvoert. De effecten hiervan op de leerling maken als zodanig geen voorwerp uit van het onderzoek door de inspectie.

Voor de vakoverschrijdende ontwikkelingsdoelen zal de school moeten aantonen dat zij er met een eigen planning aan werkt. De inspectie houdt rekening met de volgende criteria : de school heeft een expliciete visie op de vakoverschrijdende ontwikkelingsdoelen, deze visie staat neergeschreven en de leraars zijn vertrouwd met deze visie en alle participanten zijn ingelicht over deze visie.

3.3 De controle door de overheid op het nastreven van de ontwikkelingsdoelen in het buitengewoon onderwijs

De inspectie kan per leerling of leerlingengroep het nastreven van de vooropgestelde doelen beoordelen in samenhang met andere elementen uit het handelingsplan en rekening houdend met de beginsituatie van de leerling (protocol, medisch attest e.d.). Over de vooropgestelde methodes en evaluatiesysteem heeft de inspectie zich niet uit te spreken.

4 Bekrachtiging van de studies

4.1 Bekrachtiging in het gewoon onderwijs

De bekrachtiging van de studies behoort tot de autonome bevoegdheid van de klasseraad. Voorgesteld wordt om art. 6 ter van de schoolpactwet te wijzigen als volgt:

"De klasseraad of het ermee gelijkgestelde orgaan is het autonome orgaan dat oordeelt of een leerling in voldoende mate de leerdoelen die in het leerplan zijn verwerkt, heeft gerealiseerd en(*) op grond daarvan een studiebewijs verleent dat toelaat door te stromen en/of een bepaald civiel effect impliceert."

(*) *Een voorstel om hier "o.m." in te schrijven, om aan te geven dat de klasse-raad zich bij de deliberatie ook kan steunen op andere normen, dan de doelstellingen uit het leerplan, werd verworpen: 3 stemden voor, 8 tegen en 8 leden onthielden zich.*

De bekrachtiging gebeurt op basis van het bereiken van de doelen zoals ze weergegeven zijn in de goedgekeurde leerplannen.

Er is dus geen rechtstreekse band tussen eindtermen/ontwikkelingsdoelen en de bekrachtiging van de studies. Er bestaat wel een onrechtstreekse band vermits de vakgebonden eindtermen/ontwikkelingsdoelen op een herkenbare manier in de goedgekeurde leerplannen verwerkt zijn.

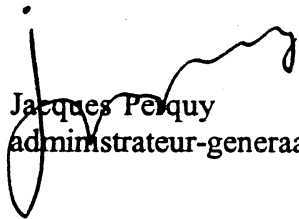
4.2 Bekrachtiging in het buitengewoon onderwijs

Ook in het buitengewoon onderwijs is het de klasseraad die het prestatieniveau van de leerling beoordeelt en die gemachtigd is om eventueel een studiebewijs uit te reiken.

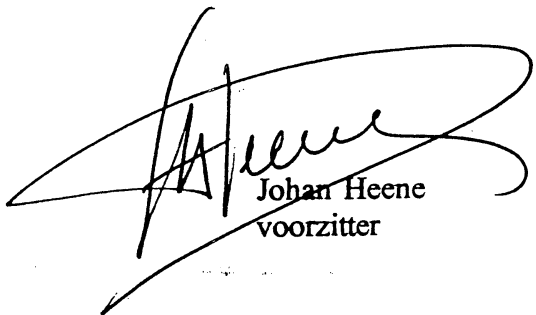
"De klasseraad of het ermee gelijkgestelde orgaan is het autonome orgaan dat oordeelt of een leerling in voldoende mate de leerdoelen die in het handelingsplan zijn verwerkt, heeft gerealiseerd. Er wordt een gelijkwaardig studiebewijs uitgereikt indien de leerdoelen als gelijkwaardig kunnen worden beschouwd met die van het gewoon onderwijs.

5 Sanctionering voor de scholen

Voor de leergebied-/vakgebonden eindtermen en ontwikkelingsdoelen slaat de sanctionering desgevallend zowel op de financiering/subsidiëring als op de erkenning. Voor de leergebied-/vakoverschrijdende eindtermen en de vakoverschrijdende ontwikkelingsdoelen slaat de sanctionering desgevallend uitsluitend op de financiering/subsidiëring. De bewijslast ligt bij de overheid.

Jacques Perquy
administrateur-generaal

Johan Heene
voorzitter